

Objemi me z zgodbo

DOI: 10.4312/Obdobja.44.119-126

Katarina Jaklitsch Jakše, Srednja vzgojiteljska šola, gimnazija in umetniška gimnazija
Ljubljana, Ljubljana; katarina.jaklitsch@svsgugl.si

Otroci pogosto ne vedo, kako se odzvati na čustva, pri odzivu pa jim lahko pomagajo tudi slikanice. Vzgojiteljice in seveda v prvi vrsti starši zmorejo s kakovostno literarno zgodbo razvijati čustveno inteligenco in socialne veščine otrok. Osnova za analizo pomena slikanic za čustveno opismenjevanje so kakovostne slikanice, v katerih odkrivamo, kako spodbuditi najmlajše, da s pomočjo živalskega in rastlinskega sveta spoznajo različna čustva, ki jih prevevajo, in kako se z njimi spopasti. Zagotovo je najlepše in najprijaznejše, če jih izrazijo s pomočjo besedila in ilustracij, ki jih nagovarjajo v slikanicah. V prispevku izpostavimo nekaj poučnih slikanic, ki z zgodbami na igriv način pomagajo otroku razvijati čustveno inteligenco in empatijo ter poimenovati različna čustva in občutke, poleg tega pa se dotaknemo tudi vrste čustev.

predšolski otroci, otroško leposlovje, slikanica, čustva, čustvena vzgoja

Children are often unsure how to respond to emotions, and picture books can play an important role in supporting them. Educators—and, first and foremost, parents—can foster the development of children's emotional intelligence and social skills through quality literary narratives. This article is based on an analysis of high-quality picture books that reveal ways to encourage young children to explore their emotions—using images from the world of animals and plants—and to learn how to understand and manage them. One of the most effective and engaging approaches is through illustrations and texts that resonate with children in picture books. The article also highlights several picture books that, through playful storytelling, help children develop emotional intelligence and empathy, and identify and name various emotions and feelings. In addition, the article briefly addresses different types of emotions.

preschool children, children's literature, picture book, emotions, emotional learning

1 Otrok in literatura

Otroško leposlovje je za otroka neprecenljive vrednosti. Ob vsakodnevnih doživljanjih otroka vzgaja in oblikuje v osebnost tudi leposlovje. Literarna umetnina uči otroka vrednotiti tisto, kar je lepo, pošteno, plemenito, ustvarja mu etična merila, čeprav jih še ni sposoben zavestno sprejemati. Številne raziskave so potrdile, da so otroške knjige zelo pomembne za otrokov socialni, miselni in jezikovni razvoj ter vplivajo na branje in pisanje (Marjanovič Umek idr. 2002). Pripovedovanje zgodb je temeljna človekova dejavnost in hkrati pomemben družbeni kontekst za razvoj in spodbujanje govora in zgodnje pismenosti malčkov/otrok. Je eden od najstarejših načinov posredovanja kulture, znanja, vrednot in idej med posamezniki. Odrasli lahko otrokom pripovedujejo zgodbe med tem, ko skupaj berejo ob različnih slikovnih predlogah ali si sami izmislijo

Alojzija Zupan Sosič (ur.): *Čustva in slovenska književnost*.
Ljubljana: Založba Univerze v Ljubljani, 2025 (zbirka Obdobja, 44)
ISSN: 1408-211X, e-ISSN: 2784-7152
ISBN 978-961-297-712-2, 978-961-297-709-2 (PDF)

lastne zgodbe. Raziskovalci posebej izpostavljajo pozitiven učinek pripovedovanja zgodb odraslih na izkušnjo učenja ter na spodbujanje socialnega in čustvenega razvoja, sporazumevalnih zmožnosti, zgodnje pismenosti, poslušanja in pripovedovanja, sprejemanja drugačnosti in kritičnega mišljenja otrok (Marjanovič Umek idr. 2020).

2 Opredelitev slikanice

Slikanica je posebna oblika knjige, ki je sestavljena iz besedila, ilustracije in interakcije med njima. »V slikanici je posebej pomembna interakcija med besedilom in ilustracijo, ki s svojo raznolikostjo vpliva na slikanico samo: na njeno zunanjo podobo, razumevanje besedila in ilustracije« (Haramija, Batič 2013: 29). Slikanica ima velik delež ilustracije, ki ga lepo dopolnjuje besedilo kot del ilustracije, kot samostojna stran v knjigi ali v obliki dopolnilnega besedila na ilustraciji (ilustracija dopolnjuje zgodbo; slikopis). V izjemnih primerih govorimo o slikanici brez besedila.

Glede tematike (vsebine) ni ključnega pomena, kdo je glavni lik, ampak je pomembnejša tema besedila. Tema je v otroških delih običajno le ena in označuje prvo besedilo, ki je najpomembnejša in pogosto izražena že v naslovu. Branje slikanic otrokom pomeni več kot le branje besedila, z »branjem« ilustracij natančno opazujejo, analizirajo in interpretirajo, cilj odraslega posrednika branja pa je otroke usmeriti v pozorno opazovanje in iskanje informacij (Haramija, Batič 2019). Zato slikanica tudi ni samo »vsota« enakovrednih in enakomernih deležev, likovnega in tekstovnega. Gre za mnogo več, saj slika in beseda nista v nobeni drugi zvrsti knjige tako magično neločljivo povezani in zato tudi na docela samosvoj način izžarevata skupno estetsko sporočilo (Kobe 2004). Otrok čuti potrebo po knjigi, zato otrokom pripovedujemo pravljice, bajke, pripovedke, basni in druge zgodbe. Pri tem pa je pomembno, da izbiramo kakovostne slikanice, ki jih odlikuje kakovostna ilustracija, ustreznost izbrane likovne tehnike in materialov, po vsebini in izvedbi pa odstopajo od ostalih knjižnih del. O kakovostni slikanici govorimo takrat, ko upošteva ustrezen jezik, slog, zgradbo, berljivost in je poskrbljeno za kakovosten prevod (*Zlate hruške*).

V prispevku izbrane slikanice so prejemnice znaka zlata hruška, ki zagotavlja kriterije kakovosti, ali pa so avtorji (tako pisci besedila kot ilustratorji) večkratni prejemniki te oznake.

3 Recepcija otroških čustev

Otrok se v razvoju postopoma sreča z najrazličnejšimi čustvi, ki s pomočjo odraslih postajajo del njega in njegove osebnosti ter se jih uči prepoznavati, jih uravnavati in izražati. Takšnemu znanju danes pravimo čustveno opismenjevanje (Hudoklin v: Peštaj 2021). Starši in vzgojitelji se včasih znajdejo pred zagato, ker je silovitost otrokovih čustvenih izrazov taka, da ne vedo prav dobro, kako se odzvati. Psihologi večinoma poudarjajo, da so čustva zapleteni procesi, izražajo vrednostni odnos do zunanjega sveta ali do samega sebe (Kompore idr. 2012). S čustvi doživljamo in vzpostavljamo odnos do ljudi, situacij in dogodkov. Čustva torej doživljamo v okoliščinah, ki jih ocenimo kot pomembne, sicer ostajamo ravnodušni.

Kako se počutiš danes? Da si lahko zastavi to vprašanje in zna nanj tudi odgovoriti, je pri otroku ena ključnih razvojnih stopenj (Kompore idr. 2012), ki je pomembna tudi za vzdrževanje dobrih odnosov, uspešno učenje in dobro duševno zdravje. Otrok, ki se ne nauči predelovati in obdelovati svojih čustev, lahko v čustvenem razvoju obstane in ima pozneje težave pri soočanju z vsakodnevnimi izzivi.

Psihologi razlikujejo temeljna (osnovna) in kompleksna čustva (Kompore idr. 2012). Večina med temeljna čustva uvršča strah, jezo, veselje, žalost, gnus in presenečenje. Od drugih se razlikujejo po tem, da so prirojena in so tudi zelo koristna, saj nas pripravijo, da se najbolje odzovemo v situacijah, ki so za nas pomembne. Kompleksna (sestavljena) čustva, kot so ljubezen, sovraštvo, ponos, zavist in krivda, se pojavijo kasneje in so bolj odvisna od družbeno-kulturnih vplivov.

Strah velja za prilagojen odziv, če se pojavlja na primernem mestu in v primernem času. Nekatere strahove vzbudijo otrokove resnične izkušnje: glasni zvoki, ločitve staršev, tema, neprijetni dogodki, posnemanje staršev, ki se bojijo, gledanje grozljivih televizijskih oddaj, bujna domišljija (Kavčič, Fekonja 2009: 337). Otrok strah doživlja, kadar oceni, da je ogroženo nekaj, kar je zanj pomembno. Jeza je čustvo, ki izvira iz frustracije, ko otrok ugotovi, da prihaja do razhajanja med tem, kar naj bi se po njegovem moralo zgoditi in kar se dejansko dogaja. Jeza ima lahko pozitiven pomen, saj lahko predstavlja motivacijo za premagovanje ovir, po drugi strani pa lahko vodi do konflikta ali nasilja (Kavčič, Fekonja 2009: 337). Jeza otrok doživlja, kadar oceni, da nekdo ali nekaj neupravičeno ogroža pomembne cilje, želje in vrednote. Otrok se veseli pomembnih dogodkov, daril, sodelovanja v različnih dejavnostih z drugimi, kajti čustvo veselja igra pomembno vlogo v njegovem socialnem prilagajanju in prispeva k prijetni klimi v skupini. To je pozitivno čustvo, ki navdaja z energijo. Veselje otrok doživlja takrat, ko oceni, da je dosežen pomemben cilj ali uresničena pomembna želja ali vrednota. Tako kot strah in jeza je tudi žalost negativno čustvo, ki se pojavlja kot odziv na neprijetne življenjske dogodke. Okoliščin, v katerih je nastala, ne moremo spremeniti, zanjo je značilna vdanost. Žalost doživlja, kadar oceni, da je dokončno izgubil nekaj pomembnega (predvsem ob izgubi ljubljene osebe ali objekta), in lahko preide v depresijo, obup ali jezo (Kompore idr. 2012: 94). O žalosti poglobljeno piše Pezdirc Bartol (2024), ki temeljito razišče, kako slikanice verbalno ali vizualno izražajo žalost ter kako lahko otroku pomagajo to čustvo prepoznati in izraziti. Ljubezen spada med kompleksna čustva in je v slikanicah za otroke manj prisotna. Otrok jo doživlja v odnosu do ljudi, ki jih pozitivno vrednoti in ocenjuje kot sestavni del njegovega intimnega sveta. V ljubezni se zbliža z drugimi, tistimi, ki jim zaupa. Tako se počuti varnega, doživlja mir in je pripravljen ljubezen tudi vračati (Peštaj 2021: 191).

4 Čustva in slikanica

Vzgojitelji in starši si zagotovo želijo, da bi imeli otroci vse možnosti, da se v življenju razvijejo v samostojna in srečna bitja. A vedno ni na voljo potrebnih sredstev, da bi to nalogo lahko izvedli na najboljši možen način, zato so slikanice, ki pomagajo

razumeti, kaj občutimo in doživljamo v svoji notranjosti v določenih situacijah, da bomo pri spopadanju z različnimi čustvi lahko otrokom v oporo, zelo dober pripomoček.

Tu omenimo 30 zabavnih dogodivščin simpatičnih junakov knjige *Pisani svet čustev* (2022), v kateri pisateljica Maria Menendez-Ponte in ilustratorica Judi Abbot prikažeta različna čustva in razpoloženja (strah, nevoščljivost, veselje, jeza, navdušenje, hvaležnost, sram, sočutje, dolgčas, samospoštovanje, pomanjkanje spoštovanja, znati poslušati, drugačnost idr.). Namen teh slikanic je otrokom pomagati razmišljati o čustvih na prijeten način, jih spodbujati, naj pokažejo ilustracije, spuščajo zvoke in igrajo vloge. Slikanice spodbujajo otroke, naj govorijo o čustvih, če jim le ni preveč neprijetno. Najlaže je seveda, medtem ko knjigo beremo. Zgodba Jagodine marmelade (Menendez-Ponte, Abbot 2022) na zelo iskričav način prikaže moč ljubezni: da ljubezen ni menjalna valuta, ljubezni ni mogoče doseči na silo, nikogar ne moremo prisiliti, da bi bil naš prijatelj ali da se igramo z njim. Jagoda pripravlja okusne marmelade, ljudje hodijo k njej z različnimi težavami (samotna babica, žalostna mama, razburjena hčerka idr.) in za vsakega skuha marmelado, ki težave odpravi. Pri kuhi namreč razumevajoče poslušajo in marmelade so narejene z ljubeznijo. Njena priljubljenost doseže gospoda Miljontiča, finančnega strokovnjaka, ki v marmeladah vidi dober posel. Redno hodi k Jagodi s pretevezo, da ga nekaj boli in si zapisuje recepte. Kmalu odpre trgovino Jagodine marmelade, kjer prodaja marmelade po njenih receptih, ki pa ne odpravljajo žalosti, lajšajo bolečin, zato se ljudje pritožujejo. Jezen sprašuje Jagodo, katero sestavino je dodala na skrivaj. Jagoda pa ga vpraša: »Ste vanjo vložili ljubezen? [...] Ljubezen? Kakšna sestavina pa je to in kje za vraga se kupi? [...] O, gospod Miljontič, ljubezen se ne kupi nikjer. Ljubezen je potrebno dodati pri vsakem opraviilu, in to brezplačno.« (Menendez-Ponte 2022: 190) Ko prejmemo ljubezen, se bolje počutimo, doživljamo mir in pripravljeni smo ljubezen tudi vračati.

Poučna slikanica *Moja čustva, tvoja čustva* (Peštaj, Košir 2021) vsebuje različne zgodbe o čustvih za pogovor z otrokom. V prvem delu (*Moja čustva*) so zgodbe iz vsakdanjega življenja otrok, ki nas popeljejo skozi vsa temeljna čustva, ki jih lahko neposredno prepoznamo na podlagi izrazov na obrazu. Razumevanje posameznih čustvenih izrazov izvrstno omogočajo ilustracije obraznih izrazov. V drugem delu pa nas zgodbe vodijo med čustvi, nas navdihujejo, sprašujejo, izzivajo in pomirjajo (Peštaj 2021: 7). Otrok med prebiranjem zgodbe pripoveduje, kaj se dogaja na slikah, kako se počutijo otroci in kako odrasli. Slikanica otrokom predstavi tudi, kako predelati svoja čustva, ter jih spodbuja, da o njih razmišljajo in govorijo. Poleg tega nudi še veliko nasvetov za odrasle, kako lahko tudi sami pripomorejo k otrokovemu čustvenemu razvoju.

Slikaniški priročnik *Vse o čustvih* (Brooks, Ferrero 2012) otrokom pomaga razvijati čustveno inteligenco in empatijo, pomaga jim graditi samozavest ter jih seznanja z različnimi tehnikami za soočanje z lastnimi čustvi in za njihovo obvladovanje. Otroku pomaga prepoznati, razumeti in poimenovati različna čustva in občutke. Predstavi jim tudi načine za spopadanje z neprijetnimi situacijami, stresom in tesnobo. Zaradi vsega, kar nudi, je slikanica nadvse primerna tako za vrtčevske otroke, ki jim bo služila kot neke vrste uvod v svet čustev in jim pomagala usvojiti besedišče za pogovor o njih, kot

tudi za učence prve triade, ki bodo ob prebiranju bolje spoznali svoja čustva in se naučili, kako jih regulirati.

Slikanica *A veš, koliko te imam rad* (McBratney, Jeram 2009) preprosto in jasno ubeseduje ljubezen in naklonjenost med otrokom in starši. Otroku na zelo neposreden način pomaga stopiti v stik z lastnimi čustvi. Zajček Rjavček in zajec Rjavec se odpravljata spat. Zajček želi očku povedati, kako zelo ga ima rad. Razmišlja, nato pa pravi, da ga ima rad toliko, kolikor lahko razširi tačke, kolikor visoko lahko skoči ... A kaj, ko je njegov očka večji, ima daljše tačke in lahko skoči višje – torej ima po teh merilih očka majhnega zajca bolj rad. Potem pa se zajček Rjavček domisli in pravi zadovoljno: »Rad te imam, prav tja gor do Lune«. A očka tudi v tem ne zaostaja, temveč mu odgovori, da ga ima rad prav tja gor do Lune – in nazaj. Odgovor, ki je zaslovel in se vtisnil v srca majhnih in velikih bralcev po vsem svetu. Verjetno se ničkolikokrat zgodi, da bi otrok rad povedal mamici ali očku, da jo/ga ima neskončno rad, pa mu za kaj takega zmanjka novih besed. Morda le išče pravi trenutek, da bi to povedal. Po drugi strani pa tudi staršem včasih zmanjka besed, načina in časa, da bi otrokom povedali, kako zelo jih imajo radi. Slikanica je lahko dobra za pogovor o drugih čustvih. Ko so otroci vznemirjeni, si lahko izmislijo svojo različico zgodbe o zajcih. Morda se bosta zajec in zajček v njej prepirala in morda bo zajček Rjavček rekel: »A veš, kako zelo sem jezen nate?« Ali pa: »A veš, kako zelo sem žalosten?« V slikanici se ilustracija razteza čez obe strani, skromno besedilo pa jo z velikimi črkami dopolnjuje.

Slikanice *Živijo, adijo, na laži te vedno dobijo* (Jones, Batuz 2018), *Sramežljivi Staš in govorni nastop* (Bracken, Bell 2018), *Lara Kosmulja, mala klepetulja* (Jones, Watson 2018) in *Dobiš, kar dobiš, pa brez trmarjenja!* (Gassman, Horne 2018) s pravljimi liki postavljajo ogledalo našim najmlajšim. Na izviren način vabijo k pogovoru o izzivih in ponujajo ogrodje za dobre odnose v družini, šoli in družbi. Lara Kosmulja, mala klepetulja, (Jones, Watson 2018) (ilustratorica jo je narisala kot sovico) nadvse rada govori (med jedjo, v šoli, knjižnici itn.). Ko nekega dne izgubi glas, jo to najprej ujezi, potem privede na rob obupa, dokler počasi ne začne ugotavljati, kaj vse je preslišala, česa vsega ni naredila, ker je preveč govorila. In na koncu se mladi »bralec« strinja z njo, da je treba znati tudi poslušati, prisluhniti drugim.

Vsak dan lahko pride do dogodkov, ki povzročijo jezo. Protagonist slikanice *Kako premagam jezo* (Neßhöver, Sommer 2022), opičjak Vim, je že navsezgodaj jezen in ta občutek ni nič prijeten. Živali mu pokažejo, kako one premagujejo jezo (tigrica glasno tuli, gorila se pobobna po prsih, slonica »topota in topota, da se jeza pogrezne v tla« (prav tam), leopard teče, kolikor more). Tako živali svetujejo Vimu in otrokom ter odraslim, ki berejo zgodbo in jih nagovarjajo čustvene ilustracije, kako ravnati, da preženejo jezo. Pri tem so v pomoč zelo barvite ilustracije, na katerih ima mali opičjak zelo jezen izraz na obrazu, in skromno besedilo z različnimi velikostmi črk, določene besede so namreč pisane v krepkem tisku in povečane, da jih tudi bralec poudari pri branju in tako doseže večjo dramatičnost.

Zgodba v klasično oblikovani slikanici (kjer je vsaka ilustracija samostojna slika) *Tudi drevesa jokajo* (Cohen-Janca, Quarello 2012) je pripoved o kostonjem drevesu,

ki počasi umira. Bralcu na subtilen način približa vojno in mu pripoveduje, kako je v 150 letih daroval plodove, senco, deblo, veje za gnezda idr. Drevo z bralci deli tudi žalostno zgodbo 13-letne Ane, ki ji je podarilo upanje in lepoto, ko se je med drugo svetovno vojno skrivala v zadnjem delu hiše, ob kateri je rasel kostanj. Takrat je bil še mogočen in je pokal od zdravja, s cvetočo krošnjo – od tistega dne, ko so Ano odpeljali v taborišče, je obstal nem. Tudi sam postaja žalosten, nihče ne bo zajokal za njim. Se pa zgodba konča z upanjem, kajti ljudje bodo vzeli cepič in na tem mestu bo zraslo novo drevo. Slikanica je sicer napisana kot zgodba za otroke, a je namenjena predvsem branju z odraslim, ki mlademu bralcu oz. poslušalcu razloži tudi zgodbo judovske deklince Ane Frank.

S poetičnim besedilom (Pimm van Hest) in povednimi ilustracijami (Aron Dijkstra) slikanica *Na begu* (2018) otroke in starše vodi iz brezupnih razmer vojne, ko občutiš strah, žalost, jezo in moraš zapustiti varni dom, ker ga ni več, v prihodnost, polno upanja, da bo vojne konec, da boš, tujec, nekje sprejet in nikoli več na begu. Ob močnih barvah ilustracij, ki prevladujejo, in žalostnem obrazu glavne literarne junakinje lahko otrok doživlja njeno stisko. Stavki so velikokrat zelo kratki ali celo enobesedni, da tudi verbalno učinkujejo na otroka. Ob tej čustveni slikanici se z otrokom lahko pogovarjamo tudi o prišlekih, o drugačnih, posebnih, ki živijo pod istim soncem, istim nebom.

Ali te lahko objamem močno (Kodrič Filipić, Stepančič 2010) je čustveno nabita in navdihujoča zgodba o moči preprostih dejanj. Slikanica ima kar veliko besedila, ločenege od ilustracij, ki so s pastelnimi sivo-rjavimi odtenki precej temačne do zadnje strani, ko se tujčev plašč razpre v barvito mavrico in tudi vizualno nakaže prijazen zaključek zgodbe. V neko mesto, kjer živijo običajni ljudje, pride neobičajen človek s pisanim plaščem in strganim klobukom. S svojo skrivnostnostjo in nenavadnostjo zbudi pozornost meščanov, ki se mu posmehujejo in mu nagajajo, tako otroci kot odrasli. Nato pa se zgodi nekaj nepričakovanega, kar za vedno spremeni mesto in ljudi v njem: tujec nagovori dečka, ali ga lahko objame. Bil je to »močan objem, varen in topel objem, jeza in strah sta se v dečku raztopila in počutil se je lepo« (prav tam). Ob koncu za čudnim neznancem ostane le spomin in ljudje v mestu sporočajo »kdor je z njimi neprijazen, poreden in nagajiv, le topel objem dobi v opomin« (prav tam).

Slikanica *Kako objeti ježa* (Bauer, Škerl 2022) prepleta dvostransko ilustracijo z besedilom, ki je vedno le na eni strani in tako učinkuje kot klasična slikanica, v kateri preprostega, dobrovoljnega ježa z zašiljenimi bodicami v duhoviti zgodbi zagradi želja, da bi koga objel. Verbalni del slikanice je zelo obširen in ima na vsaki strani tudi vizualno večje in debelejšje črke enega stavka ali besede oz. besedne zveze, ki ga bralec lahko poudari za večji čustveni učinek. Slon in medved ježa takoj zavrneta s sicer izvirnimi izgovoroma (frfotava bolezen in nalezljiva nesrečnost), sraka pa se mu posmehuje. Šele Pipe, fantič, oblečen v pajaca lisjaka, mu iskreno pove, da ga ne bo objel, ker bode. Vseeno pa ježu želi pomagati, tudi tako, da mu naredi »mašino za objemanje«, ki sicer deluje, a deli bolj mehanske objeme, ne žive. Nazadnje Pipe sešije skafander, ga obleče in napolni s toplim zrakom. Tako neroden skoraj utone v jezeru in ježu ga uspe rešiti, kljub temu da ne zna plavati. V zahvalo dobi spontan objem in se ne zbode. Šoja

poskrbi, da to izvejo vsi prebivalci gozda in naslednje jutro je pred ježevimi vrati dolga vrsta živali, ki čakajo, da jih objame.

5 Zaključek

Najrazličnejša čustva lahko izražajo tudi različne slikanice, ki jih otroku predstavimo na njemu naklonjen in razumljiv način v pisani besedi in s spremljajočimi ilustracijami. Otroci imajo ob branju zgodb, listanju slikanic ali pogovoru o zgodbah možnost, da paleta čustev prepoznajo pri sebi ali bližnjih. Slikanice s toplimi, nagovarjajočimi temami so odlična priložnost, da se odrasli pogovarjamo z otroki o čustvih in smo jim opora v iskanju pravega načina soočanja z njimi.

Viri

- BAUER, Jana, ŠKERL, Peter, 2022: *Kako objeti ježa*. Ljubljana: KUD Sodobnost.
- BRACKEN, Beth, BELL, Jennifer, 2018: *Sramežljivi Staš in govorni nastop*. Celje: Celjska Mohorjeva družba.
- COHEN-JANCA, Irene, QUARELLO, Maurizio A. C., 2012: *Tudi drevesa jokajo*. Ljubljana: Novi svet.
- GASSMAN, Julie, HORNE, Sarah, 2018: *Dobiš, kar dobiš, pa brez trmarjenja!* Celje: Celjska Mohorjeva družba.
- van HEST, Pimm, DIJKSTRA, Aron, 2018: *Na begu*. Celje: Celjska Mohorjeva družba.
- JONES, Christianne, BATUZ, Christine, 2018: *Živijo, adijo, na laži te vedno dobijo*. Celje: Celjska Mohorjeva družba.
- JONES, Christianne, WATSON, Richard, 2018: *Lara Kosmulja, mala klepetulja*. Celje: Celjska Mohorjeva družba.
- KODRIČ FILIPIČ, Neli, STEPANČIČ, Damjan, 2011: *Ali te lahko objamem močno*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- MCBRATNEY, Sam, JERAM, Anita, 2009: *A veš, koliko te imam rad*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- NEßHÖVER, Nanna, SOMMER, Eleanor, 2022: *Kako premagam jezo*. Izola: Grlica.

Literatura

- BROOKS, Felicity, FERRERO, Mar, 2022: *Vse o čustvih*. Ljubljana: Grafenauer založba.
- HARAMIJA, Dragica, BATIČ, Janja, 2013: *Poetika slikanice*. Murska Sobota: Podjetje za promocijo kulture Franc-Franc.
- HARAMIJA, Dragica, BATIČ, Janja, 2019: Slikanice v prvem starostnem obdobju. Sonja Čotar Konrad (ur.): *Vzgoja in izobraževanje predšolskih otrok prvega starostnega obdobja*. Koper: Založba Univerze na Primorskem. 245–262.
- KAVČIČ, Tina, FEKONJA, Urška, 2009: Čustveni razvoj v zgodnjem otroštvu. Ljubica Marjanovič Umek (ur.): *Razvojna psihologija*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 334–349.
- KOBE, Marjana, 2004: Uvodna beseda o slikanici. *Otrok in knjiga* XXXI/59. 41–42.
- KOMPARE, Alenka idr., 2012: *Uvod v psihologijo. Učbenik za psihologijo v 2. letniku gimnazij in srednjih strokovnih šol*. Ljubljana: DZS.
- MARJANOVIČ UMEK, Ljubica, FEKONJA PEKLAJ, Urška, LEŠNIK MUSEK, Petra, KRANJC, Simona, 2002: Otroška literatura kot kontekst za govorni razvoj predšolskega otroka. *Psihološka obzorja* XI/1. 51–64.
- MARJANOVIČ UMEK, Ljubica, FEKONJA, Urška, HACIN BEYAZOGLU, Kaja, 2020: *Zgodnja pismenost otrok: razvoj, spremljanje in spodbujanje*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.
- MENENDEZ-PONTE, Maria, ABBOT, Judi, 2022: *Pisani svet čustev*. Ljubljana: Rokus Klett.
- PEŠTAJ, Martina, KOŠIR, Ana 2021: *Moja čustva, tvoja čustva*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

PEZDIRC BARTOL, Mateja, 2024: Izražanje čustva žalosti v sodobnih slikanicah. *Primerjalna književnost* XXXXVII/1. 131–144. <https://doi.org/10.3986/pkn.v47.i1.08>
Zlate hruške. Mestna knjižnica Ljubljana. <https://www.mklj.si/pionirska/zlate-hruske/> (dostop 2. 5. 2025)